

în primul rînd ca cercetarea unui mare model realist — socialist. Analiza ei ajută atît scriitorilor cît și cititorilor înțelegerea complexității de legături și de determinări reciproce care se stabilesc între noul conținut socialist al creației și varietatea mijloacelor de expresie adecvate. Știința literară romînească ar vrea să aducă o contribuție în exigeza operei gorkiene, mai ales din acest punct de vedere. Propunîndu-ne o atare sarcină, noi nu putem să nu ne întemeiem pe bogata literatură existentă, mai ales cea sovietică unde studierea multilaterală a operei lui Gorki s-a și soldat cu realizări atît de remarcabile. Pornind de la ceea ce este deja făcut, noi căutăm sectoare în care, adîncind unele probleme, am putea, pe de o parte, să răspundem cerințelor vieții literare romînești, iar pe de alta să adăugăm o pagină modestă în explorare operei lui Gorki pe un plan mai larg.

Privită astfel, problematica cercetării operei lui Gorki prezintă pentru noi următoarele aspecte: în primul rînd, cel tematic. Din acest punct de vedere s-a făcut deja atît de mult, încît e greu de adăugat ceva substanțial, în afară poate de referirile lui Gorki la România și la poporul român, referiri ce nu sînt puține <sup>12</sup>. Ar prezenta de asemenea un mare interes pentru stadiul actual de dezvoltare a literaturii și a științei literare din R.P.R. și o analiză mai amănunțită a stilului lui Gorki, mai ales în legătură cu imensul potențial poetic al prozei sale, cu implicațiile corespunzătoare, privind lexicul, particularitățile construcțiilor sintactice, greutatea specifică a epitetelor și metaforelor, etc. Un atare studiu însă e firesc să fie făcut în primul rînd de către acei care îl studiază pe Gorki în original și se adresează unor cititori care-l citesc în original. Traducerile lui Gorki, în romînește, chiar și cele mai recente, din păcate nu sînt la un nivel care să permită un studiu adîncit al stilului. Rămîne cercetarea operei lui Gorki din punct de vedere *tipologic*, latură foarte însemnată pentru înțelegerea operii sale ca o creație realist-socialistă. În acest sector, s-a făcut foarte mult pe linia caracterizării și adîncirii tipologiei sociale din lucrările lui Gorki. Mai puțin studiată e tipologia lui Gorki din punct de vedere *caracterologic*. Iată de ce ne-am îndreptat în această direcție și ne-am încumetat să înfățișăm aici o primă încercare de acest gen.

Tipul «cinicului» ne-a atras atenția în primul rînd pentru că e foarte frecvent în creația lui Gorki. Dacă pornim de la definiția intrată în istoria filozofiei («cinicii considerau că baza fericirii și virtuții este maximum de independență față de condițiile exterioare ale vieții, disprețul pentru regulile și convențiile sociale, limitarea nevoilor și revenirea la «starea naturală» <sup>13</sup>)

<sup>12</sup> În afară de Conovalov, își exprimă intenția de a pleca în România și Nicolae Ignatov din nuvela «Vecinii». În general, ori de cîte ori, în setea lor de peregrinări, vagabonzii lui Gorki își propun să treacă granițele Rusiei, gîndul lor se îndreaptă în primul rînd spre România.

<sup>13</sup> Mic dicționar filozofic, redactat de M. Rozenthal și P. Iudin. Editura de stat pentru literatură politică, București, 1954, p. 90.